

„AJÁNLÁSI” TILALOM GYÓGYSZERTERMÉKEK REKLÁMJÁBAN 2011

1. Milyen szabályok vonatkoznak a gyógyszerreklámban megjelenő ajánlásra?

A hatályos és a közösségi joggal harmonizált magyar jogszabályok az orvos, egészségügyi szakember ajánlását gyógyszertermékek (gyógyszer, gyógyászati segédeszköz) reklámjában tiltják az alábbiak szerint:

A biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény 17. §-a:

(1) Az embergyógyászati célra szánt, gyógyszertárból vény nélkül is kiadható és társadalombiztosítási támogatásban nem részesülő gyógyszerek, továbbá a támogatással nem rendelhető gyógyászati segédeszközök reklámozása megengedett, ha a reklám:

*(2) Az (1) bekezdés szerinti reklám nem tartalmazhat olyan utalást vagy kifejezést, amely
g) tudósok, egészségügyi szakemberek vagy ismert személyiségek ajánlását tartalmazza,*

2. Kire vonatkozik ez a szabály?

A rendelkezés a reklámban megjelenő ajánlást csak abban az esetben tiltja, ha az tudóstól, egészségügyi szakembertől vagy ismert személyiségtől származik vagy neki tulajdonított. Nem tiltja tehát a rendelkezés, hogy a reklám, ezen személyeken kívül másoktól eredő vagy másoknak tulajdonított ajánlást tartalmazzon.

3. Mi minősül ajánlásnak?

A reklám megítélésénél annak valamennyi elemét figyelembe kell venni, tehát hogy annak szavai, hanghatásai és képi elemei milyen üzenetet hordoznak az átlagfogyasztó számára. Ebből a szempontból ajánlásnak tekintendők elsősorban az alábbiak:

- kifejezett ajánlás, ha az „ajánlom”, „ajánlja”, „ajánlásával” vagy hasonló fordulatok a reklámban megjelennek
- a termék tulajdonságáról, hatásosságáról, hatékonyságáról szóló szöveget aláíró, jegyző, lepecsételő személy is ajánlónak tekinthető
- bizonyos esetekben a reklámban megjelenő személy mozdulata, a termék átadása, felkínálása, odanyújtása is ajánlásnak tekinthető
- általában minden olyan reklámelem, amely a termék hatásosságára, hatékonyságára vonatkozó pozitív értékelést tartalmazó üzenetet hordoz

4. Mely személyek ajánlása nem megengedett?

A hatályos rendelkezések nem minden ajánlást tiltanak, hanem kifejezetten az alábbi személyek ajánlása tilalmazott:

- tudós vagy
- egészségügyi szakember vagy
- ismert személyiség

A fentiek alapján nem tartalmazhat a reklám olyan ajánlást, amely orvostól, más egészségügyi szakembertől például gyógyszerésztől, ápolótól vagy egyébként tudóstól, professzortól, stb. származik. A Bizottság gyakorlatában hangsúlyozza, hogy a tilalom nem a tilalmazott személyek reklámban szereplésére, megjelenésére, hanem az általuk történő ajánlásra vonatkozik.

5. Mit kell vizsgálni a reklám megítélésekor?

A reklám megítélése szempontjából azt kell vizsgálni, hogy tartalmaz-e ajánlást vagy arra utalást, és ha igen, akkor az ajánlás tilalmazott személytől származó-e.

6. Van-e fehérköpeny tilalom?

Nincs a reklámra vonatkozóan fehér köpeny tilalom, vagyis fehér köpenyes szereplő akár orvos, gyógyszerész vagy tudós a reklámokban megjelenhet. Például nem tilalmazott lehetőség a reklámban, hogy a gyógyszerek tipikus beszerzési helyét a gyógyszertárt vagy a gyógyszertári kiszolgálást bemutassák. Megjelenhetnek tehát a reklámban az ajánlani tilalmazott személyek, amennyiben szereplésük nem tekinthető a termék hatásosságára, hatékonyságára vonatkozó pozitív állásfoglalásnak, vagyis ajánlásnak.

Minden esetben az adott reklám körülmények vizsgálatával lehet azt eldönteni, hogy a megjelenő orvos, tudós, gyógyszerész stb. szereplése okán a fogyasztói üzenet, ajánlásukat tartalmazza-e vagy sem.

7. Konkrét – nevén nevezett - személy ajánlására vonatkozik csak a tilalom?

A hatályos rendelkezések a tilalmazott személyek ajánlását vagylagosan tiltják, a tilalom nem névhez, adott személyhez, hanem a szereplő szaktudásához vagy népszerűségéhez kötődik. Akkor is tilalmazott tehát az ajánlás, ha a reklámban nem szerepel az ajánló személye, de a reklámban szereplők felemlítik, hivatkoznak a tilalmazott ajánlóra (pl.: orvosom/gyógyszerészem is ajánlotta), mert ebben az esetben is a fogyasztói üzenet részévé válik a tilalmazott személy ajánlása.

A tilalom tehát nem csak meghatározott, néven nevezett, vagy egyébként felismerhető orvos ajánlására vonatkozik, hanem arra, hogy a reklám az ajánlás révén az egészségügyi szakember (orvosi, gyógyszerészi, tudományos) szakértelmére, hitelességére építsen.

Ennek alapján tilalmazott az ajánlás akkor is, ha a szereplő valójában nem orvos, hanem például színész, de a reklámban orvost játszik. És akkor is, ha a reklámban megjelenő személy neve, közelebbi pozíciója nincs meghatározva, de a reklám azt a fogyasztói üzenetet hordozza, hogy az ajánló szereplő tudományos szakember, valamilyen orvos, hozzáértő szakember vagy gyógyszerész.